ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ

v.

ਐਮ. ਮੁਰੂਗੇਸਨ ਅਤੇ ਏ.ਐਨ.ਆਰ.

(2020 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 45)

ਜਨਵਰੀ 15, 2020

[ਐਲ. ਨਾਗੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ ਅਤੇ ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.ਜੇ.)

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973:

ਧਾਰਾ 439 – ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ
ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੇ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ ਅੰਕੜੇ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ

ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ - ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ - ਕਿਹਾ: ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਜਾਂ
ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਾ ਦੇਣਾ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਉਦੋਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ
ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ।

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ

1. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ
ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰੇ ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਯੋਗ ਹੈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਜੋ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੰਨਾ ਟ੍ਰਾਈਬਲ ਨਹੀਂ ਹੈ,
ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ
ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਉਦੋਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। [ਪਾਰਸ 4 ਅਤੇ 5] [556--; 557--]

2. ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਅੰਕੜੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਬਣਾਏ ਸਨ
ਇਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ।
ਧਾਰਾ 439 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀਮਤ ਹੈ
ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਣ ਤੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣਾ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਵਸਤੂ

ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਸੀ, ਪਰ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਸੀ। ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਅਕਾਦਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਮੰਚ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਰੰਗ ਹੇਠ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। [ਪੈਰਾ 11] [563-]

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਦਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਅਤੇ ਹੋਰ।
(2011) 14 ਐਸਸੀਸੀ 770: [2011] 15 ਐਸਸੀਆਰ 540; ਸਿਮਰਿਖੀਆ ਬਨਾਮ
ਡੌਲੀ ਮੁਖਰਜੀ ਅਤੇ ਛਬੀ ਮੁਖਰਜੀ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ.
(1990) 2 ਐਸਸੀਸੀ 437 : [1990] 1 ਐਸਸੀਆਰ 788; ਸੰਗੀਤਾਬੇਨ
ਸ਼ੈਲੇਸ਼ਭਾਈ ਦਾਤਾਂਤਾ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲੇਸ਼ਭਾਈ ਦਾਤਾਂਤਾ ਵਿ. ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ 2018 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 2300;
ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਜਨਰਲ
ਮੈਨੇਜਰ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਏ/ਸੀ, ਐਚ.ਆਰ. (2010) 15 ਐਸਸੀਸੀ 85 : [2010] 9 ਐਸਸੀਆਰ 1107;
ਸੰਤੋਸ਼
ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਿੰਘ ਵੀ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਏ.ਐਨ.ਆਰ. (2016) 8 ਐਸਸੀਸੀ 253: [2016] 5 ਐਸਸੀਆਰ
761 - ਭਰੋਸੇ.

<u>ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ</u>

[2011] 15 540	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 6	
[1990] 1 788		'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 7
[2010] 9 1107		'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 9
[2016] 5 761		'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 10

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2020 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 45.

ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 24.04.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ। 2019 ਦਾ ਨੰਬਰ 1618.

ਐਮ. ਯੋਗੇਸ਼ ਕੰਨਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੇਹਾ ਅਗਰਵਾਲ, ਕਾਰਤਿਕ ਆਰ., ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਧੀ, ਵੈਸਲ ਦਥਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ?

ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.
ਰਾਜ 24 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2019 ਨੂੰ ਮਦਰਾਸ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਭਿੰਨ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਦੋਸ਼ੀ/ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਮੁੜ ਏਕੀਕਰਣ

ਜਾਂਚ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਅਭਿਆਸਾਂ। ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਅੱਠ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ
ਰਾਜ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਲਈ ਅੰਕੜੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਕਮੇਟੀ
ਇਸ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਅੰਤਮ ਅੰਕੜੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣੇ ਸਨ। ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਦਫਤਰ ਦਾ ਕਮਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ
ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰੱਖੇਗੀ
ਸਮੱਗਰੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 19731 ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 18 ਫਰਵਰੀ, 2019 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ
ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਰ ਵੇਰਵੇ ਮੰਗਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ
ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ, ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ
ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ। ਇਹ ਵੇਰਵੇ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਨ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਕੜੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ
ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਥੀਸਿਸ ਲਿਖਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ
ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਸਦਾ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਕਰਨਾ
ਸਮਾਜ ਲਈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ:

"16. ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇੰਝ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਇਸ ਦੁਸ਼ਟ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਇਲਾਜ ਲੱਭਣ ਦੀ ਬਜਾਏ
ਬਿਮਾਰੀ, ਪੁਲਿਸ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਸਥਾਈ ਹੱਲ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰ ਰਹੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ
ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਇਲਾਜ। ਜਦ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਕਿ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ,
ਤਬਦੀਲੀ/ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

17. "ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਪਰਾਧੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ" ਇਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਗਏ ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜੋ ਸੁਧਾਰ ਹੈ, ਜੀ
ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਏਕੀਕਰਣ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਅਤਿ ਅੰਤਾਂ 'ਤੇ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਲੱਭਦਾ ਹੈ
ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵਾਂ ਪੱਤਾ ਮੋੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਉਸ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ, ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸਮਰਪਣ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵੱਲ ਮੁੜ ਜਾਵੇਗਾ

---

1 ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, 'ਕੋਡ'

ਇੱਕ ਸਖਤ ਅਪਰਾਧੀ ਬਣੋ। ਇੱਕ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਡਿੱਗ ਸਕਦਾ।

20. ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
ਸੁਪਰਾ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਮੁਸਤੈਦੀ
ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਨਾ, ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ, ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਅੰਤ ਤੱਕ ਲਿਜਾਣ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਡੀਜੀਪੀ ਵੱਲੋਂ 20 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਾਜ਼ਾ ਸਰਕੂਲਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ
ਪੰਖ। ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਾਂਚ ਵਿੰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸਮੇਤ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਾਂਚ ਵਿੰਗ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੈਂਡੋਬਸਟ ਕੰਮ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਮੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
ਜ਼ੋਨਲ ਆਈਜੀ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ। ਇਹ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਕਦਮ ਹੈ। ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਚੇਤੰਨ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ
ਹਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਅੰਤ ਤੱਕ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਆਫ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਤਾਲਮੇਲ ਨਾਲ ਹਰ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਵਿੰਗ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ
ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨਾ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ
ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੁਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਕੀਮ, 2018, ਜੋ ਹੁਣ ਮਹਿੰਦਰ ਚਾਵਲਾ ਕੇਸ (2019 (1) ਐਮਡਬਲਯੂਐਨ ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣ ਗਈ ਹੈ 340 ()), ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਰਚ 'ਤੇ ਨਿਯਮਤ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪਡੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
ਸਾਈਬਰ ਅਪਰਾਧ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਚਾ ਹੱਥ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧੀ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਬਦਮਾਸ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਨਿਯਮਤ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਐਕਸਪੋਜ਼ਰ। ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਜਾਂਚ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਇਹ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ,
ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ

ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ
ਅਜਿਹਾ ਜੁਰਮ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੰਨਾ
ਟ੍ਰਾਈਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ।

ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮਾਣਯੋਗ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਨੇ 18 ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਫਰਵਰੀ, 2019. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਉਦੋਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਜਦੋਂ
ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ ੪੩੯ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਬਨਾਮ ਦਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਅਤੇ ਹੋਰ।[2]. ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ
ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ
ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਜਿੱਠਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ:

"86. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ
ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਅਪੀਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ।

91. ਸਬੰਧਤ ਬੈਂਚ ਲਈ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਬੈਂਚ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ
ਧਾਰਾ ੪੮੨ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਹ ਅਰਜ਼ੀਆਂ
ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

ਦਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿਮਰਿਖੀਆ ਬਨਾਮ ਡੌਲੀ ਮੁਖਰਜੀ ਅਤੇ ਛਬੀ ਮੁਖਰਜੀ ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ
& .[3] ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ
ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੋ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ

[2] (2011) 14 ਐਸਸੀਸੀ 770
[3] (1990) 2 ਐਸਸੀਸੀ 437

ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਨਾ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਾਬਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਸੀਮਤ/ਨਿਰਵਿਘਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ "ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ" ਅਤੇ "ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ" ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ
ਆਦੇਸ਼, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਬਾਈਪਾਸ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕਿਸੇ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਚਿਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਦਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਪਰ
ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਸਿਰਫ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ:

51. ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਸਿਰਫ ਉਥੇ ਹੀ ਬਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ
ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ
ਇੱਕ ਨਿਰਵਿਘਨ ਅਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬਨਾਮ ਵਿਡੀਓ) ਅਵਸਥਾ
ਹਰਿਆਣਾ [(1977) 4 ਐਸਸੀਸੀ 451 : 1977 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 613 : ਏਆਈਆਰ 1977
ਐਸਸੀ 2229] ਅਤੇ ਡਬਲਯੂ.ਬੀ. ਬਨਾਮ ਸੁਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਰਾਣਾ [(2004) 4 ਐਸਸੀਸੀ 129 : 2004 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ.) 984])

52. ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ।
ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਹੈ
ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀਮਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ "ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ" ਅਤੇ "ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ" ਵਜੋਂ ਅਸੀਮਤ/ ਨਿਰਵਿਘਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ
ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਸਮੇਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਹੋਰ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਸਲ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ,
ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ
ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਗਲਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੈਕਸਿਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਵਾਂਡੋ ਲੈਕਸ ਅਤਰਲ ਅਲੀਕੁਈ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਤੂਰ ਆਈਡੀ ਸਾਈਨ ਕੋ ਰੇਸ ਇਪਸਾ ਈਐਸਈ ਨਾਨ ਪੋਟੈਸਟ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ
ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਬਾਈਪਾਸ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਲਲਿਤ ਮੋਹਨ ਮੰਡਲ ਬਨਾਮ ਬੇਨੋਯੇਂਦਰ ਨਾਥ ਚੈਟਰਜੀ [(1982) 3 ਐਸਸੀਸੀ 219 : 1982 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 697], ਰਮੇਸ਼ਚੰਦਰ ਨੰਦਲਾਲ ਪਾਰਿਖ ਬਨਾਮ। ਰਾਜ ਗੁਜਰਾਤ [(2006) 1 ਐਸਸੀਸੀ 732 : (2006) 1 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 481] ਸੀਬੀਆਈ ਬਨਾਮ ਰਵੀ ਸ਼ੰਕਰ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ [(2006) 7 ਐਸਸੀਸੀ 188 : (2006) 3 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 233], ਇੰਦਰ ਮੋਹਨ ਗੋਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਂਚਲ ਰਾਜ [(2007) 12 ਐਸਸੀਸੀ 1 : (2008) 1 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 259]
ਅਤੇ ਪੰਕਜ ਕੁਮਾਰ ਵੀ. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ [(2008) 16 ਐਸਸੀਸੀ 117 : (2010) 4 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 217] .

53. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕਿਸੇ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਚਿਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅੰਦਰ ਵੀ
ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਪਰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ। ਅਜਿਹੇ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਇਕ ਹੋਰ ਉਪਾਅ ਧਾਰਾ ੨੦੦ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ
ਅਧਿਆਇ V ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (ਦੇਖੋ ਗੰਗਾਧਰ ਜਨਾਰਦਨ ਮਹਾਤਰੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਤਰੇ ਵੀ. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ [(2004) 7 ਐਸਸੀਸੀ 768 : 2005 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 404] ਅਤੇ ਡਿਵਾਈਨ ਰਿਟ੍ਰੀਟ ਸੈਂਟਰ ਬਨਾਮ ਡਿਵਾਈਨ ਰਿਟਰੀਟ ਸੈਂਟਰ ਬਨਾਮ। ਕੇਰਲ ਰਾਜ [(2008) 3 ਐਸਸੀਸੀ 542 : (2008) 2 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 9]

64. ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪਾਂਡੋਰਾ ਬਾਕਸ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਰਬ-ਵਿਆਪਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਲਈ ਜੋ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸੰਗ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਨ. ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਵੇ ਨਾ ਕਿ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵਾਂ ਮੁੱਦਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਆਪਣੀ ਸਿਰਜਣਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

ਅਜ਼ਿਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਲਾਜਹੀਣ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਰਿੱਟਾਂ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇੱਥੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ
ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦਾ ਹੈ
ਧਾਰਾ 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਾਰਪਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਰਾਹੀਂ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹੈ. ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ
ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ ੯੭ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੈਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹੀ ਅਦਾਲਤ, ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੇ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਨਾਲ ਹੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹਨ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਉਪਾਅ[ਸੋਧੋ] ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ
ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਅਰਾਜਕਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬੇਲਗਾਮ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ।

8. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਗੀਤਾਬੇਨ ਸ਼ੈਲੇਸ਼ਭਾਈ ਦਾਤਾਂਤਾ ਬਨਾਮ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ[4] ਅਦਾਲਤ ਇਕ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਟੈਸਟ ਜਿਵੇਂ ਲਾਈ ਡਿਟੈਕਟਰ, ਬ੍ਰੇਨ ਮੈਪਿੰਗ ਅਤੇ ਨਾਰਕੋ ਐਨਾਲਿਸਿਸ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ
ਟੈਸਟ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਪਰਾਧਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਬਲਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ:

"7. ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਮੌਜੂਦਾ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਟੈਸਟਾਂ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਪਰਾਧਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਲੋੜਾਂ[ਸੋਧੋ] ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ

---

[4] 2018 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 2300

ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ, ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੀ ਹੈ
ਪੀੜਤ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ
ਨਿਆਂ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰ। ਹਰੇਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਆਪਣਾ ਅਜੀਬ ਤੱਥ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬੀ
ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ
ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਰਾਏ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ
ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ, ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੀ ਟੈਸਟਾਂ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ।

ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਟੈਸਟਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਪੂਰਵਕ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨਾਲ ਵੇਖ ਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਿੰਨੀ-ਪਰਖ ਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਡੀ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਹੈ।

ਇਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਏ/ਸੀ, ਐਚ.ਆਰ.[5]ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਨੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ
ਗਰੀਬ ਜਮ੍ਹਾਂਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੈ
ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਕਿ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਉਹ ਰਕਮ ਵੰਡਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਗਈ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਗਰੀਬ ਜਮ੍ਹਾਂਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਸੇ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ
ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ
ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਤਹਿਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ:

"6. ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਦੂਰਗਾਮੀ ਨਤੀਜੇ
ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ
ਧਾਰਾ 439 ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ
ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

[5] (2010) 15 ਐਸਸੀਸੀ 85

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸੰਤੋਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਏ.ਐਨ.ਆਰ.[6] ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਜਨਹਿੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੌਰਾਨ ਜੋ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਡਿੱਗ ਰਹੀਆਂ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਸੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਛੂਹਣਾ ਜਿੱਥੇ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣਾ ਸਮਾਜ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਉਦੇਸ਼ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ:

18. ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁੱਲ-ਅਧਾਰਤ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਇਹ ਕਿਹੜਾ ਰੂਪ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।
ਅਦਾਲਤ। ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੱਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੁੱਸਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕਵਾਦ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਧਾਰਾ ੩੨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਰੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਰਾਮਬਾਣ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਉਪਾਅ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਥਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਉਪਾਅ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੋਲ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਹੈ
ਭੌਤਿਕਵਾਦ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹੈ
ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਵਿਦਿਅਕ ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼।

19. ਜਨਹਿੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਚੰਗੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਦੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇੱਛਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਲਈ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਨਹਿੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਟਿੱਡੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਖਤ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਦੀ ਸੂਖਮ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ
ਸ਼ਕਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਪੱਥਰ ਜਿਸ 'ਤੇ
ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਪੀਲ ਇਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਾਖਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਹੱਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ

[6] (2016) 8 ਐਸਸੀਸੀ 253

ਵਿਰੋਧੀ ਪਹਿਲੂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਹਾਜ਼ ਤੋਂ ਪਰੇ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ. ਅਦਾਲਤਾਂ ਏ
ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਹੱਲ ਲੰਘ ਸਕਦੇ ਹਨ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ, ਸਮਾਜਿਕ ਸਿਧਾਂਤ, ਨੀਤੀ-ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਖੇਤਰ ਅਤੇ
ਪ੍ਰਯੋਗ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੰਡਮ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ
ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ। ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਾ ਬਿਲਕੁਲ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?
ਕੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਜਾਂ ਪੜਤਾਲ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਵਿਦਿਅਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਚਨ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮੂਹ ਦਾ ਇੱਕ ਖਿੱਜੀ ਏਕੀਕਰਣ ਇੱਕ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਤੀਜਾ ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ? ਕੀ ਇਹ ਏਥੇ ਹੈ
ਕੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸੀ ਬੋਝ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲੀ ਪਾਠਕ੍ਰਮ 'ਤੇ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਾ ਥੋਪਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ?
ਇਹ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਮੁੱਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੱਲ ਸਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਹੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ
ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਡੀ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।
ਨਾ ਹੀ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹਰ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।
ਵਰਤਮਾਨ ਵਰਗਾ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ ਦਾ ਹੱਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਫਰੇਮਵਰਕ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨਯੋਗ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਜਿੱਠਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਅੰਕੜੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ
ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ
ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਣ ਤੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਭਾਵੇਂ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਸੀ ਪਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਸੀ। ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਅਕਾਦਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕੇ
ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਰੰਗ ਹੇਠ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 24 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2019 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ.

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਬੇਦਾਅਵਾ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

